

Про організацію інклюзивного навчання
в КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «МЕРЕФ'ЯНСКИЙ ЛЦЕЙ
«ПЕРСПЕКТИВА» МЕРЕФ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Інклюзивне навчання в КЗ «МЕРЕФ'ЯНСЬКИЙ ЛЦЕЙ «ПЕРСПЕКТИВА»» організовано на виконання законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» щодо забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами здобуття освіти з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, їх соціалізації та інтеграції в суспільство. Організація інклюзивного навчання передбачає створення умов для навчання учнів з особливими освітніми потребами спільно з однолітками, врахування вікових особливостей фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей.

Інклюзивні класи утворено відповідно до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах («Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 05.02.2026 № 129, методичних рекомендацій «Про організацію освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти №117666-25 від 26.08.2025», на підставі заяв батьків дітей з особливими освітніми потребами та висновків комунальної установи «Інклюзивно ресурсний центр» МЕРЕФ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

Безпосередня організація інклюзивного навчання у школі здійснюється командами психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами, які створено відповідно до Положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Склад команд супроводу затверджений наказами по школі та визначається з урахуванням освітніх потреб дитини з ООП. До складу команд супроводу дитини з ООП входять:

- постійні учасники: заступник директора з навчально-виховної роботи, класні керівники, вчителі, які викладають окремі предмети в цих класах, асистент вчителя, практичний психолог та батьки або законні представники дитини з ООП тощо;
- фахівці ІРЦ (за згодою).

Відповідно до «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» визначено функції асистентів вчителів. Асистент вчителя не є персональним педагогом для одного чи декількох дітей, він надає допомогу вчителю в організації освітнього процесу в класі, допомагає дітям з особливими освітніми потребами концентрувати увагу, сприяє формуванню саморегуляції та самоконтролю у них тощо.

Команди супроводу здійснюють психолого-педагогічний супровід дітей протягом усього періоду навчання із обов'язковим залученням батьків до освітнього процесу. Вони вивчають особливі освітні потреби кожної дитини та визначають способи адаптації (у разі необхідності – модифікації) освітнього

середовища, навчальних матеріалів відповідно до потенційних можливостей та з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини. Відповідно до висновків ІРЦ, результатів психолого-педагогічного вивчення дитини командами супроводу складено індивідуальні програми розвитку кожної дитини з особливими освітніми потребами. Вони містять загальну інформацію про учня, систему додаткових послуг, види необхідної адаптації та модифікації навчальних матеріалів, індивідуальну навчальну програму. Невід'ємною складовою процесу розроблення індивідуальної програми розвитку є оцінка динаміки розвитку дитини з особливими освітніми потребами, збирання відомостей про її успіхи (учнівські роботи, результати спостережень педагогів, результати тестів тощо). В обов'язковому порядку індивідуальні програми розвитку погоджено з батьками учнів.

Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг здійснюється шляхом проведення індивідуальних занять, які проводяться як працівниками школи, так і працівниками комунальної установи «ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР» МЕРЕФ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ на підставі цивільно-правових договорів.

Всі педагогічні працівники, які залучені до роботи в інклюзивних класах, пройшли підвищення кваліфікації на спеціальних курсах, вебінарах, семінарах тощо.

Важливим аспектом створення інклюзивного середовища в рамках Концепції «Нова українська школа» є забезпечення умов архітектурної доступності з урахуванням принципів універсального дизайну та розумного пристосування. Будівля і приміщення закладів освіти відповідає вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами і стандартам. Забезпечено рівноправний, без обмежень, підхід до будівлі:

- облаштовані підходи до будівлі;
- відсутність перешкод;

Споруда ліцею облаштована двома ліфтами і пандусами також має безперешкодний доступ з ганку до приміщень першого поверху й ліфтового холу. Знаки на панелях у ліфтах, двері громадських туалетів рельєфно - тактильні і включають в себе тексти по Брайлю. Для уникнення травмування осіб з порушеннями зору, є контрастне маркування для прозорих дверей та поверхонь - такі позначки дозволяють зрозуміти, що перед вами не простір, в який можна йти, а двері. Для уникнення травмувань на сходах осіб із порушеннями зору, забезпечено візуальний контраст між майданчиком і верхньою і нижньою сходинками прольоту сходів. Сходи облаштовані контрастними обмежувальними смугами по краю першої та останньої сходинки, які за фактурою також відрізняються від інших сходинок маршру, а ділянки поручня, які відповідають першій та останній сходинці маршру, виділені кольором, що контрастує з іншою частиною поручня; зони підвищеної небезпеки. Споруда облаштована окремими туалетними кімнатами для дітей з особливими потребами.

Організація інклюзивного навчання в ліцеї дозволяє досягти поставленої мети: завдяки цілеспрямованому спілкуванню з однолітками у дітей з

особливими освітніми потребами поліпшується когнітивний, моторний, мовний, соціальний та емоційний розвиток, оволодіння новими вміннями та навичками відбувається функціонально, у дітей є можливості для налагодження дружніх стосунків й участі у громадському житті; але всі діти в класі вчать природно сприймати і толерантно ставитися до людських відмінностей, налагоджувати й підтримувати дружні стосунки з людьми, які відрізняються від них, вчать співробітництву, а також співчувати іншим.